

รายงานการประชุม
คณะอนุกรรมการกำกับดูแลงานออกแบบและก่อสร้างนิทรรศการ และสถาปัตยกรรมภายใน
อาคารกระทรวงพาณิชย์ (เดิม)
ครั้งที่ ๕/๒๕๔๕

วันพุธที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ เวลา ๑๔.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.

ณ สำนักงานบริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ซอยลาซาล ๕๖ ถนนสุขุมวิท เขตบางนา กรุงเทพฯ

อนุกรรมการที่มาประชุม

๑. นายสันต์ สมชีวา	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายเฉลิมชัย ห่อนาค	อนุกรรมการ
๓. นายนิธิ สถาปิตานนท์	อนุกรรมการ
๔. นางจิราภรณ์ อธิษะนาค	อนุกรรมการ
๕. นางจิระนันท์ พิตรปรีชา	อนุกรรมการ
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อภิญา บัวสรวง	อนุกรรมการ
๗. นางสาวสุดารา สุจฉายา	อนุกรรมการ
๘. นายจุมภฏ ตรัสศิริ	อนุกรรมการ
๙. นายปราโมทย์ คำทรัพย์	อนุกรรมการ
๑๐. นางธีรานุช กรรณสูต วงศ์ไวยวรรณ	อนุกรรมการ
๑๑. นายกริช มโนพิโมกษ์	อนุกรรมการ
๑๒. นายธนฤทธิ์ ชนโกเศศ	อนุกรรมการและเลขานุการ

อนุกรรมการที่ลาประชุม

๑. นายไชยงค์ รัตนอังกูร	อนุกรรมการ
๒. นายทวี พูลทวีเกียรติ	อนุกรรมการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ผศ. พัชร ชินธรรมมิตร	รองผู้อำนวยการสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
๒. นางจินตนา ชีรวางกูร	รองผู้อำนวยการสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
๓. นายภูธร ภูมะธน	ที่ปรึกษาด้านเนื้อหา
๔. นายปรมินทร์ เครือทอง	ที่ปรึกษาด้านเนื้อหา และผู้เขียนบทนิทรรศการ
๕. Mr. Steve La Hood	Story! Inc (NZ) Ltd.
๖. นายศิลาชัย เกียรติภาพันธ์	บริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)

๓. นายพรชัย ตั้งสุณาวรรณ
๔. นายเพทาย พันธุ์มณี
๕. นายกานต์ หะวานนท์
๑๐. นางสาวปริญกร ปุสวโร
๑๑. นางสาวรัตนกร สายเสรีภาพ
๑๒. นางสาวศุภลักษณ์ สุภาพกุล
๑๓. นายนพพล ถิ่นวัฒนะกูร
๑๔. นางสาวสรัญญา อมรสมบุญศักดิ์
๑๕. นายไพรัช เล้าประเสริฐ
๑๖. นางสาวอุษณีย์ มิ่งวิมล
๑๗. นางสาวศุภาริ จายะภูมิ
๑๘. นายเอกพันธ์ อินทรหะ
๑๙. นายพลกร บุปผาธนากร
๒๐. นายทักษพล เวียงแก้ว
๒๑. นางสาวจุลลดา มีจุล
๒๒. นายวรกานต์ วงษ์สุวรรณ
๒๓. นางสาวพัชรลดา จุลเพชร
๒๔. นางสาวศรารัตน์ วินทุพราหมณกุล
๒๕. นางสาวชญาณิษฐ์ คุลยเกษม
๒๖. นายพนัทร ทิพทัส
๒๗. นายทวีศักดิ์ วรฤทธิ์เรืองอุไร
๒๘. นางวัชณี สีนฐวงสานนท์
๒๙. นางอลิสา ภู่อุ่ม
๓๐. นางสาวรัตมา พงศ์พนรัตน์
๓๑. นายผาล ภิรมย์
๓๒. นายท้าวร สุกันสีล
๓๓. นางสาวจารุณี แยมชื่น
๓๔. นางสาวพญ คุศรีพิทักษ์
๓๕. นางสาวศิริพร เพื่องฟูลอย
๓๖. นางสาวปิยมาศ สุขพลับพลา
๓๗. นายสุทธิรัตน์ แก้วอาภรณ์
๓๘. นายบุญญภาพ ดินนูน

บริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)

บริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)

บริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)

บริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)

บริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)

บริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)

บริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)

บริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)

บริษัท สโตนเฮนจ์ จำกัด

บริษัท สโตนเฮนจ์ จำกัด

บริษัท สโตนเฮนจ์ จำกัด

บริษัท สโตนเฮนจ์ จำกัด

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

๓๕. นางสาวสุชารัตน์ ทับทิมจรรยา

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ

๔๐. นางวราภรณ์ ไตรรงค์

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ

๔๑. นางสาวชลิตา จำนงค์ภักดิ์

เจ้าหน้าที่สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๐ น.

วาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งเพื่อทราบ

ไม่มี

วาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๘

เนื่องจากการประชุมในคราวนี้ มีวาระที่ต้องพิจารณามาก จึงขอให้นำรายงานการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ ไปรับรองในการประชุมครั้งต่อไป

วาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

๓.๑ การนำเสนอแบบจำลองนิทรรศการอัตราส่วน ๑ ต่อ ๑ (ขนาดเท่าจริง) โดยบริษัทร่วมทำงาน บริษัท Story! Inc จำกัด และบริษัท ปีโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)

บริษัทร่วมทำงานได้นำเสนอแบบจำลองนิทรรศการอัตราส่วน ๑ ต่อ ๑ (ขนาดเท่าจริง) ในบรรยากาศที่สร้างให้เหมือนของจริงมากที่สุด ทั้งในเรื่องขนาดของห้อง ตำแหน่งของรู้งและประตู อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการจัดแสง ยังไม่ได้จำลองให้เหมือนจริงมากนัก การนำเสนอจะนำเสนอในส่วนห้อง Immersive Theater และห้องย่อย Material Life (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของห้อง Suvarnnaphumi)

ห้อง Immersive Theater จุผู้ชมได้ประมาณ ๓๐ คน ภายในห้องประกอบด้วย “รู้ง” ขนาดใหญ่ ที่พาไปตามแนวยาวของห้อง และวกกลับมาสิ้นสุดที่บริเวณกลางห้องเพื่อทำหน้าที่เป็นจอรับภาพ เมื่อผู้ชมเข้าสู่ห้องจะพบเทคนิคการเล่นแสงบนตัวรู้ง จากปลายด้านหนึ่งมายังปลายด้านที่เป็นจอรับภาพ จากนั้นจะเป็นการฉายวิดีโอที่นำเสนอตัวละครจำนวน ๓ ตัว (ในภาพปัจจุบัน ที่จะปรากฏอีกครั้งตามห้องต่างๆ ทั่วทั้งพิพิธภัณฑเพื่อเล่าเรื่องในอดีตชาติ) เพื่อเป็นคล้ายบทเกริ่นนำนิทรรศการ รวมความยาวทั้งสิ้นประมาณ ๔.๓๐ - ๕ นาที อย่างไรก็ตาม วิดีทัศน์ดังกล่าวยังอยู่ในขั้นตอนพัฒนาเค้าโครงและบท บริษัทร่วมทำงานจึงนำเสนอเพียงเค้าร่างและตัวอย่างเทียบเคียงเท่านั้น อนึ่ง วิดีทัศน์ชุดนี้จะถ่ายทำด้วยความละเอียดสูง (High Density) ซึ่งถึงแม้คุณภาพของภาพอาจไม่สูงเท่ากับภาพยนตร์ แต่ก็ให้อารมณ์พุ่งฝัน ตามที่ผู้ออกแบบต้องการ การฉายวิดีโอที่ข้างต้นจะใช้เครื่องฉายจำนวน ๑ เครื่อง

โครงสร้างของ “รู้ง” ผลิตจากอะลูมิเนียมซึ่งมีน้ำหนักเบาและสามารถบิดตัวตามแบบได้อย่างที่ต้องการ โดยโครงสร้างนี้จะแขวนกับโครงสร้าง Trust ส่วนพื้นรู้งผลิตจากผ้าใยสังเคราะห์ตระกูลไคร่า (ซึ่งโดยทั่วไปใช้ผลิตชุดว่ายน้ำ) เคลือบด้วยสารเคมีที่ป้องกันฝุ่นเกาะ มีอายุการใช้งานไม่ต่ำกว่า ๕ ปี มี

คุณสมบัติพิเศษคือ ไม่ลามไฟ ไม่เป็นเชื้อรา ทำความสะอาดง่าย (โดยใช้เครื่องดูดฝุ่น) และสามารถถอดออกมาซักได้ (โดยการซักแห้ง) นอกจากนี้ยังสามารถทำให้เป็นชิ้นเดียวโดยไม่มีรอยต่อได้อีกด้วย

อย่างไรก็ดี วัสดุชนิดนี้มีหลายเกรด ดังนั้นคุณภาพและราคาจึงมีความหลากหลายด้วยเช่นกัน สำหรับผืนรังชุดแรกจะตัดเย็บด้วยวัสดุชั้นดีที่สุด แต่ในอนาคตหาก สพร. เห็นว่าไม่มีความจำเป็นหรือต้องการตัดเย็บชุดใหม่ในงบประมาณที่จำกัด ก็อาจเลือกให้วัสดุเกรดรองลงมาซึ่งผลิตได้ในประเทศไทยก็ได้

สำหรับการซ่อมแซมรังในกรณีที่ชำรุด ถิกขาด อาจทำได้ ๒ วิธี คือ เปลี่ยนรังผืนใหม่ หรือตัดรังส่วนที่ขาดออกแล้วต่อรังผืนใหม่เข้าไปแทนที่ ขึ้นอยู่กับนโยบายของ สพร. ว่าต้องการให้รังมีรอยต่อของผืนผ้าหรือไม่

คำวิจารณ์และข้อเสนอแนะ

๑. บรรยากาศและเทคนิคโดยรวมของห้องนี้ยังไม่สามารถสร้าง “Wow! Effect” ได้ ประกอบกับการใช้พื้นที่ก็ยังไม่คุ้มค่านัก จึงขอให้ปรับปรุง เพิ่มเติมลูกเล่นให้มากขึ้น เช่น มีภาพ ๓ มิติ (ถ้าเป็นไปได้) กลิ่นเสียง ละอองน้ำ ลมพัด ฯลฯ ทั้งนี้เพราะห้องนี้เป็นห้องแรก จึงควรพิถีพิถันในการสร้างสรรค์ความประทับใจ ความสงสัยใคร่รู้ และความรู้สึกอยากติดตามดูจนจบ

๒. ไม่มีเหตุผลที่เลือกผ้ามาเป็นวัสดุในการทำรัง ผู้ออกแบบเลือกใช้ผ้ากับงานที่ต้องการความทนทาน ทั้งทั้งที่รู้ว่าผ้าเป็นวัสดุที่ละเอียดอ่อน และไม่เหมาะสำหรับงานสาธารณะ

๓. โปรดพิจารณาอีกครั้งว่า การติดตั้งรังแบบที่สามารถโยกไปมาได้ นั้น มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เพราะมีโอกาสสูงที่ผู้ชมจะโยกเล่นจนเกิดความเสียหาย

๔. ขอให้มีการทดสอบถึงขั้นตอนการทำความสะอาดอย่างถี่ถ้วนก่อน โดยป้ายสิ่งสกปรกหลายๆประเภทลงบนวัสดุที่ใช้ทำผืนรัง เช่น หมึกปากกา ดินสอ หมากฝรั่ง น้ำมัน ฯลฯ แล้วลองซักทำความสะอาดเพื่อดูผลลัพธ์ว่าสามารถทำความสะอาดได้มากน้อยเพียงไร และมีข้อจำกัดใดบ้าง นอกจากนี้ เมื่อน้ำยาที่เคลือบบนผืนรังเพื่อป้องกันฝุ่น เสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา ก็มีโอกาสสูงที่ฝุ่นจะกลับมาเกาะบนรังได้ แล้วการทำความสะอาดจะทำได้วิธีใด

๕. สำหรับคุณสมบัติการไม่เป็นเชื้อราของวัสดุที่ใช้ทำผืนรัง ขอให้บริษัทร่วมทำงานทดสอบอีกครั้งในภูมิอากาศของประเทศไทย ทั้งนี้เพราะ ภูมิอากาศของประเทศไทยซึ่งร้อนและชื้นนั้นแตกต่างจากภูมิอากาศของประเทศผู้ผลิตอย่างสิ้นเชิง

๖. โดยรวมแล้ววัสดุที่ใช้ทำผืนรังมีความเปราะบาง และบำรุงรักษาค่อนข้างยาก แม้ว่าจะมีคุณสมบัติเด่นหลายประการ จึงขอให้บริษัทร่วมทำงานคิดแผนการบำรุงรักษาในระยะยาวด้วย

๗. ขอให้บริษัทร่วมทำงานส่งรายละเอียดคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ทำผืนรัง รวมถึงการทดสอบจากบริษัทผู้ผลิต ชื่อทางวิทยาศาสตร์ การเสื่อมสภาพ (หลังจากโดนแดดเป็นเวลา ๑๐๐ ชั่วโมง) และราคาต่อตารางเมตร ให้แก่คณะอนุกรรมการฯ ด้วย

๘. ขอให้บริษัทร่วมทำงานจัดทำผืนรังไว้ ๒ ชุด สำหรับสลับเปลี่ยนกัน หากต้องการนำผืนที่สกปรกไปซัก อย่างไรก็ตาม หากรังมีการถิกขาด หรือเสื่อมสภาพ การเปลี่ยนรังใหม่ทั้งผืนดูจะเป็นการสิ้นเปลืองมาก

๕. ให้ใส่ใจกับการจัดแสงมากกว่านี้ เนื่องจาก ผ้าที่ใช้ทำรู้งค์ค่อนข้างโปร่งแสง จึงทำให้เกิดเงามากมาย พาดผ่านภายในห้อง

๑๐. สำหรับประเด็นการจัดรอบผู้ชมเพื่อสู่เข้า Immersive Theater นั้น บริษัทร่วมทำงานให้ความเห็น ว่า อาจไม่มีความจำเป็นแล้วก็ได้ เนื่องจากวิดิทัศน์มีความยาวเพียง ๔.๓๐ - ๕ นาที เมื่อรวมเวลาการเดินเข้า-ออก ก็ไม่น่าจะเกิน ๖ - ๗ นาที ดังนั้น ผู้เข้าชมที่เข้ามาไม่ตรงรอบ ก็สามารถยืนดูวิดิทัศน์แนะนำตัวละครซ้ำอีก ครั้งก็ได้

๑๑. สำหรับจำนวนผู้ชมในการฉายแต่ละรอบ กำหนดไว้คราวๆ ที่ ๓๐ คน ซึ่งจะมีที่นั่งราว ๓๐ ที่

๑๒. การจัดแสดงให้ “รู้ง” มีความหมายในตัวเองด้วย ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ฉายวิดิทัศน์ เช่น อาจจะสื่อว่าหมายถึงฝน ความอุดมสมบูรณ์ การหล่อไหลของผู้คน การเป็นสะพานเชื่อมระหว่างโลกกับสวรรค์ ฯลฯ

ห้องย่อย **Material Life** (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของห้อง **Suvarnnaphumi**) ในห้องย่อยนี้ โครงสร้างของ “รู้ง” สร้างจากไม้ ผิวหน้าด้านจะเป็นพื้นที่แสดงข้อความ รูปภาพ และการนำเสนออื่นๆ เช่น จอภาพ ปุ่มกด สำหรับตอบคำถาม ช่องใส่วัตถุจัดแสดง รวมถึงเศียรพระพุทธรูปจำลองที่ติดตั้งบนออกมาจากรู้ง

นอกจากนี้ยังมีแท่นสลับเปลี่ยนแบบการหลอมโลหะในสมัยโบราณ เมื่อผู้เข้าชมโยกคันโยก แสงไฟก็จะสว่างขึ้น และข้อมูลและกราฟฟิกเพิ่มเติมแสดงการหล่อสำริดก็จะปรากฏ อย่างไรก็ตาม การนำเสนอแบบจำลองครั้งนี้ บริษัทร่วมทำงานยังไม่ได้จัดทำป๊มลมดังกล่าว

คำวิจารณ์และข้อเสนอแนะ

๑. ไม่ควรใช้เศียรพระ เพราะจะทำให้ผู้ชมเกิดความอึดอัดเหลือ ถ้ากวระหว่างการเป็นสิ่งพึงสักระกับวัตถุจัดแสดง ทั้งนี้ อาจเปลี่ยนจากเศียรพระเป็นพระหัตถ์แทนก็ได้ หรืออีกวิธีหนึ่งคือ อาจสร้างบริบทให้กับพระพุทธรูป เช่น จำลองให้เป็นพระพุทธรูปที่อยู่ในหลุมขุดค้นทางโบราณคดี เป็นต้น

๒. ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่พิพิธภัณฑ์ที่เน้นวัตถุจัดแสดง แต่อย่างน้อยก็ควรมีของจัดแสดงบ้าง ไม่ใช่ว่ามีแต่ข้อความ และรูปประกอบแต่เพียงอย่างเดียว

๓. ควรมีวัตถุจัดแสดงที่ผู้ชมสามารถจับต้องได้ รวมถึงวัตถุที่เดาได้ยากว่าเป็นอะไร (เช่น ลิง ลิง โอ) ทำมาจากอะไร (สำริดที่ขึ้นสนิมเป็นสีเขียว) หรือเป็นเครื่องมืออะไร (เช่น กลองมโหระทึก) เพื่อให้ผู้เข้าชมได้รู้สึกสนุก และได้ตั้งคำถาม

๔. ควรมีรูปประกอบมากกว่านี้

๕. ควรปรับปรุงเรื่องการจัดแสง ไม่ให้เงาของผู้เข้าชมบดบังข้อความ

๖. แบบตัวอักษร (Font) ที่ใช้ บางเกินไป ทำให้อ่านยาก

๗. ตัวอักษรมีขนาดเล็กเกินไป

๘. คำอธิบายรูปยังไม่กระชับเท่าที่ควร

๙. ตัวอักษรหรือพื้นที่จัดแสดงบางส่วนอยู่ต่ำเกินไป ทำให้คนที่อยู่ด้านหลังมองไม่เห็น

๑๐. ควรจัดแสดงทั้งสำริดที่มันวาว และสำริดที่ขึ้นสนิมเขียว

๑๑. ภาพลายเส้นที่ใช้เป็นกราฟฟิก เป็นภาพลายเส้นยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ปรากฏภายในถ้ำ ซึ่งเป็น
คนละสมัยกับยุคสำริดที่กำลังกล่าวถึง

ข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะโดยรวม

๑. ควรมีการทำ Focus Group เพื่อทดสอบว่าแบบร่างนี้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
๒. เนื้อหาที่จัดแสดงควรเป็นเนื้อหาที่กระตุ้นให้คิด ไม่ใช่การบรรยายข้อเท็จจริง
๓. ภาษาที่ใช้ยังค่อนข้างเด็กเกินไป
๔. จะรองรับผู้เข้าชมที่พิการทางสายตาได้อย่างไร ควรเปิดโอกาสให้มีการสัมผัสวัตถุสิ่งของ เช่น
เครื่องมือสำริด ซึ่งถึงแม้จะเป็นวัตถุที่ทำจำลอง แต่หากยังคงทำจากสำริดแล้ว ก็ยังให้ความรู้สึกของน้ำหนัก
ของสำริดได้
๕. ในนิทรรศการแต่ละชุด มีพื้นที่เพียงพอให้รถเข็นคนพิการเคลื่อนตัวได้หรือไม่

๓.๒ การอนุมัติแบบร่างความคิดนิทรรศการถาวร

คณะกรรมการฯ ขอให้มีการจัดประชุมอีกครั้งในช่วงเดือนมกราคม ๒๕๕๐ เพื่อพิจารณาแบบร่าง
ความคิดนิทรรศการแต่ละห้องอย่างละเอียด พร้อมทั้งให้ความเห็นชอบและข้อวิจารณ์ เพื่อให้บริษัทร่วม
ทำงานนำไปพัฒนาแบบรายละเอียดต่อไป

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๓๐ น.

นายทวิศักดิ์ วรฤทธิ์เรืองอุไร / ผู้บันทึกการประชุม

นายพณัฏฐ์ ทิพทัส / ผู้บันทึกการประชุม

นายรณฤทธิ์ ชนโกเศศ / ผู้ตรวจรายงานการประชุม